

Budgetaftale 2025

Indgået den 4. september mellem:

Tønder Listen

Venstre

Socialdemokratiet

Slesvigsk Parti

Borgerlisten

Det Konservative Folkeparti

Socialistisk Folkeparti

Dansk Folkeparti

TØNDER
KOMMUNE

Tønder Kommune – vores fælles ansvar

Budgetaftale med fokus på Udvikling og Velfærd for borgerne

Onsdag den 4. september 2024 er der indgået et bredt forlig om budget 2025 mellem alle partier i Kommunalbestyrelsen

Budgetforliget udstikker de økonomiske og indholdsmæssige rammer for budget 2025 samt overslagsårene 2026–2028.

Med udgangspunkt i en økonomisk sund og velkonsolideret kommune viser Kommunalbestyrelsen med aftalen for 2025 sammenhold omkring et budget, hvor der er plads til en række initiativer, som understøtter den borgernære velfærd og udvikling i Tønder Kommune.

Økonomiaftalen mellem KL og Regeringen for 2025 viste sig desværre ikke at indeholde de økonomiske midler, som var forventet. Aftalen tilfører samlet den kommunale serviceramme 3,2 mia. kr. Med baggrund i mindre skatteindtægter og en række tekniske ændringer fulgte finansieringen dog ikke helt med.

Som en del af finanslovsforhandlingerne og ny Økonomisk Redegørelse har regeringen fredag den 30. august valgt at give kommunerne et ekstraordinært finansieringstilskud på 1,8 mia. kr. for 2025. Tønder Kommune får 19,2 mio. kr. af dette i ekstraordinært tilskud. Samtidig har Tønder Kommune fået en andel af puljen på 800 mio. kr. til særligt vanskeligt stillede kommuner, nemlig 15 mio. kr.

Med Økonomiaftalen og efterfølgende ekstraordinære tilskud for 2025 har det derfor været muligt for Kommunalbestyrelsen at løfte velfærden i Tønder Kommune.

Samlet set indeholder budgetaftalen for 2025-2028 nye velfærdsinitiativer for i alt 85 mio. kr. og et anlægsprogram med nye og igangværende projekter for i alt 434 mio. kr. over den 4-årige budgetperiode.

Tønder Kommunes økonomiske politik for 2023-2026 har som overordnet mål at fastholde den strukturelle balance gennem et overskud på den ordinære drift, som kan finansiere et fornuftigt anlægsniveau. For fortsat at sikre dette økonomiske råderum til nye politiske prioriteringer er der sket omprioritering inden for servicerammen.

Budgetaftale med fokus på udvikling og velfærd

Kommunalbestyrelsen har indgået et budgetforlig, der er kendetegnet ved et fortsat fokus på at bevare og styrke kommunens store velfærdsområder.

Kommunalbestyrelsen er således enig om fortsat, at:

- Fastholde fokus på udvikling af kernevelfærdsydelser til borgerne.
- Prioritere skole og dagtilbudsområdet
- Udvide ansvarlighed i forhold til de borgere, der har brug for hjælp inden for det specialiserede socialområde

Budgetaftale sikrer fortsat udvikling med afsæt i de stedbundne kvaliteter:

Kommunalbestyrelsen er enig om, at der fortsat er plads til at anvende midler til udvikling af kommunen, så den vedbliver at være attraktiv for både borgere, kommende tilflyttere og virksomheder.

Udover de i forvejen prioriterede kultur- og fritidstilbud finder Kommunalbestyrelsen det fortsat afgørende at bakke op om initiativer, der udspringer af lokal udviklingskraft, optimisme og virkelyst, herunder bl.a.:

- Foreningen Museum Wegner
- Zeppelin Tønder
- Kiersgaard
- Kultur- og Forsamlingshus Emanuel

Driftsbudgettet

Kommunalbestyrelsen prioriterer at understøtte den fortsatte kvalitetsudvikling på velfærdsområderne:

Strategi for det gode arbejdsliv

Kommunalbestyrelsen anerkender udfordringerne med at rekruttere og fastholde medarbejdere på især velfærdsområdet.

I regi af HMU er der i 2023 igangsat et arbejde med rekruttering og fastholdelse. Fra 2024 er der afsat 3,25 mio. kr. årligt til fortsat rekruttering og fastholdelse samt seniorordninger.

Ældreområdet

Værdig ældrepleje

Tønder Kommune har de senere år arbejdet intensivt med at sikre ældre borgere en god og værdig ældrepleje. For at højne kvaliteten og styrke fagligheden tilføres området yderligere 3,3 mio. kr. årligt stigende til 5,6 mio. kr. i overslagsårene.

Styrket demensindsats

Ældreområdet i kommunen er ramt af en række velkendte udfordringer, herunder at antallet af borgere med en demenssygdom stiger i takt med at andelen af ældre vokser.

For at styrke indsatsen og aktiviteterne for målgruppen afsættes yderligere 0,500 mio. kr. til demensområdet.

Socialområdet

På det specialiserede socialområde oplever Tønder Kommune i lighed med andre kommuner et fortsat stigende udgiftspres. Dette skyldes, at borgere, der har brug for hjælp, i stigende grad har brug for mere indgribende foranstaltninger end tidligere set. Det gælder især anbringelsesområdet for børn og unge og tilbud til borgere med komplekse problemstillinger, herunder psykiatri. For at sikre at omfanget af hjælp til den enkelte borger kan fastholdes, afsættes yderligere 8 mio. kr. årligt.

Dagtilbud og folkeskole

Læring og trivsel

For at give børnene en opvækst med gode muligheder for udvikling, trivsel og læring ønsker Kommunalbestyrelsen af styrke dagtilbud og folkeskolen.

Der afsættes yderligere 3,100 mio. kr. til skole og dagtilbudsområdet med fokus på trivsel, udvikling, faglig understøttelse og nye aktiviteter. Lær for livet-projektet godkendes med 0,4 mio. kr. og tages af pulje til unge og uddannelse, således at den samlede lærings- og trivselspulje til skole og dagtilbud er på 3,5 mio. kr. årligt.

Kommunalbestyrelsen anser det som vigtigt, at der kommer fokus på demografimodellen i forbindelse med arbejdet med Tønder 2030. Der foretages således et serviceeftersyn af modellen for sikre den fortsatte kvalitet på velfærdsområderne.

Pedelfunktion

Der afsættes 0,600 mio. kr. til ansættelse af pedelfunktion til at betjene kommunens dagtilbud.

Den konkrete udmøntning af ansættelse sker efter drøftelse i Børn- og Skoleudvalget.

Klima og miljø

Den grønne trepart

Den grønne trepartsaftale kommer til at få stor betydning for en arealmæssig stor kommune som Tønder. Tønder Kommune har mange grønne udviklingsinitiativer i gang. Derudover afsættes 0,1 mio. kr. i 2025 til en konference om implementeringen af aftalen lokalt.

Øvrige tiltag

Bosætning

Kommunalbestyrelsen ønsker, at Tønder Kommune fortsat er en attraktiv kommune at bo i. For at styrke bosætningen og få flere til at få øjnene op for de kvaliteter kommunen har som bosætningskommune, afsættes der 0,5 mio. kr. til velkomstbrunch, deltagelse i karriere- og jobmesser, strategisk samarbejde med Tønder Festival og markedsføring.

Detailhandelsudvikling

Detailhandelen i Tønder er i gang med udvikling af et projekt, der kaldes SAMMEN.

"Målet med SAMMEN er at skabe en dynamisk by i udvikling, der giver os selv og byens gæster nye oplevelser og gode grunde til at bruge byen og de omkringliggende centerbyer i kommunen. Det handler om at styrke området strategiske position på alle de måder, som vi SAMMEN kan komme i tanke om. Herunder især med fokus på detailhandel, restaurationer, specialbutikker, oplevelser og turisme".

Kommunalbestyrelsen understøtter projekt SAMMEN med 0,600 mio. kr. i 2025 under forudsætning af en aftale med tydelige KPI'er med mulighed for forlængelse til 2026. Ligeledes prioriteres 0,4 mio. kr. af visions- og strategipuljen til detailhandlen i centerbyerne.

Pårørenderådgiver

Der afsættes 0,300 mio. kr. til ansættelse af en pårørenderådgiver, som skal støtte og hjælpe pårørende til borgere med psykisk sygdom.

Analysetema på driften

Tønder 2030

Kommunalbestyrelsen har med budgetforliget for 2024 besluttet at igangsætte en analyse med fokus på en bæredygtig fremtid. Formålet med analysen er at undersøge, hvordan kvaliteten kan forbedres og driften optimeres, samtidig med at levedygtige lokalmiljøer og attraktive arbejdspladser bevares.

I første halvår af 2024 er data og nøgletal indsamlet inden for områderne dagtilbud, skole, ældre samt kultur og fritid. I efteråret 2024 forventes det, at Kommunalbestyrelsen beslutter, hvilke konkrete emner der skal arbejdes videre med frem mod budgetlægningen for 2026.

Yderligere investeringer i bl.a. skoler, dagtilbud, ældreområdet og på kultur- og fritidsområdet afventer Kommunalbestyrelsens temadrøftelse af Tønder 2030 i efteråret 2024. Strukturpuljer på hhv. 17 mio. kr. og 27 mio. kr. er reserveret i 2027 og 2028 til Tønder 2030.

Anlægs- og udviklingsinitiativer

Museum Wegner

Museum Wegner bevilliges 0,500 mio. kr. i 2025. Kommunalbestyrelsen ønsker en status pr. 30.6.2025, og fremover vil udviklingsmidler være en del af kommunens samlede tilsagn.

Museum Sønderjylland - helhedsplan

Kommunalbestyrelsen har givet tilsagn om at afholde fondsmoms.

Zeppelin

Kommunalbestyrelsen har givet tilsagn om at afholde fondsmoms.

Derudover er der i anlægsbudgettet også blevet plads til:

- Der afsættes 0,300 mio. kr. til mulighedsstudie for området Rømø Gl. Skole
- Der afsættes yderligere 9,6 mio. kr. til færdiggørelse af anlægsprojekt Kongevej i Tønder, herunder pladsen foran Museum Sønderjylland og nedkørsel til parkeringsplads
- Der afsættes 3,250 mio. kr. til ekstraordinær finansiering af cykelsti Frifelt- Skærbæk (Rømøvej) som kommunens andel af modtaget tilskud fra Statens cykelstipulje
- Der afsættes 1 mio. kr. til renovering af byrådssalen til brug som mødelokale
- Der afsættes 1 mio. kr. til afdækning af muligheden for at oprette egne tilbud til børn og unge, der er anbragt uden for kommunen
- Der afsættes 0,100 mio. kr. som tilskud til renovering af badeværelser på Kiersgaard
- Der afsættes 1 mio. kr. i en pulje til legepladser som et godt sted, hvor børnefamilier kan mødes
- Der afsættes 0,200 mio. kr. som tilskud til renovering af Kultur- og Forsamlingshus Emanuel
- Der afsættes 1,164 mio. kr. som kommunens andel til renovering af ventilationsanlæg på Solgården

Den videre proces

Budgetaftalen danner udgangspunkt for budgettet, som sendes til 1. behandling og herefter sendes i høring. Kommunalbestyrelsen mødes, når aftalen har været i høring og tager stilling til eventuelle ændringer som følge af høringssvar og samlet aftaleoverholdelse.

Ved aftalens indgåelse er flere forhold endnu ukendte. Det drejer sig blandt andet om kommunernes samlede overholdelse af rammerne til service, anlæg og skat. En væsentlig del af Tønder Kommunes bloktilskud er betinget af, at aftalen overholdes. Hvis tallene på landsplan gør, at der er behov for ændringer, indkaldes forhandlingsgruppen.

Forhandlingsgruppen mødes ligeledes, når finanslovsaftalen for 2025 foreligger og tager stilling til eventuelle virkninger på budgetaftalen.

Tønder, den 4. september 2024

Borgmester
Jørgen Popp Petersen

Anita Uggerholt Eriksen
Tønder Listen

Martin Iversen
Venstre

Torben Struck
Socialdemokratiet

Louise Thomsen Terp
Slesvigsk Parti

Allan Skjøth
Borgerlisten

Anette Abildgaard Larsen
Det Konservative Folkeparti

Bjarne Lund Henneberg
Socialistisk Folkeparti

Allan Svendsen
Dansk Folkeparti